

LATVIJAS REPUBLIKAS UZŅĒMUMU REĢISTRS

Pērses ielā 2, Rīgā, LV-1011 Reģ. Nr. 90000270634-Tālr. (371) 6 7031 703, fakss (371) 6 7031 793
e-pasts: info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes nozaru sēdes PROTOKOLS Nr. 1

13.06.2012.

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenais valsts
notārs

Ringolds Balodis

Piedalās:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās
padomes locekļi:

Latvijas Patentpilnvaroto asociācija

Latvijas Darba devēju konfederācija

Latvijas Universitātes Juridiskā fakultāte

Ārvalstu investoru padomes Latvijā

Latvijas Zvērinātu notāru padome

Latvijas Zvērinātu advokātu padome

Latvijas Juristu biedrība

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbinieks:

Galvenā valsts notāra vietnieks juridiskajos jautājumos

Pieaicinātie Valsts policijas un Iekšlietu ministrijas

pārstāvji:

Iekšlietu ministra padomniece juridiskajos jautājumos

Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Juridiskā

departamenta Starptautisko tiesību nodaļas vadītājs

Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes

Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieka

vietnieks

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirkņa

Kārtības policijas nodaļas priekšnieks

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirkņa

vecākā inspektore

Pieaicinātie eksperti:

Latvijas Republikas Saeimas Juridiskās komisijas

priekšsēdētāja

Rīgas Stradiņa universitātes Juridiskā fakultātes docents

Bijušais Iekšlietu ministrijas valsts sekretārs

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta administratīvo

lietu departamenta senatore, Latvijas Universitātes Juridiskās

Brigita Tērauda

Eduards Filippovs

Jānis Kārklīņš

Māris Vainovskis

Sandra Jakušenoka

Santa Glāzniece

Silvija Līce

Sandis Karelis

Evika Siliņa

Vilnis Vītoliņš

Māris Kaļinka

Armands Logins

Nadežda Grineviča

Ilma Čepāne

Aldis Lieljuksis

Andris Staris

profesors Publisko tiesību institūta vadītājs, Tiesībsarga biroja vecākais juriskonsults	Jānis Načisčionis Arvīds Dravnieks
Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras pasniedzējs	Artis Stucka
Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras lektors	Māris Ruķers
Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Tiesību teorijas un vēstures zinātņu katedras lektors	Lauris Liepa
Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Valststiesību zinātņu katedras lektors	Edvīns Danovskis
Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Nozaru politikas departamenta direktore	Jekaterina Macuka
Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Krimināltiesību departamenta direktore	Indra Gratkovska
Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Civiltiesību departamenta Komerctiesību nodaļas vadītāja	Baiba Lielkalne
Protokolē: Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Juridiskās nodaļas vadītāja vietiece	Indra Aužele

Sanāksmi sāk plkst. 15.00

Ringolds Balodis atklāj sēdi un informē klātesošos par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

- 1. Vai parakstu viltošana ir ilgstošs noziedzīgs nodarījums – vai ir pareizi atteikt uzsākt kriminālprocesu, pamatojoties uz noilguma iestāšanos?**
- 2. Vai ir pareizi, ka tiesībaizsardzības iestādes parakstu viltošanu kvalificē kā administratīvo pārkāpumu?**

1. §

Ringolds Balodis izsaka gandarījumu par to, ka sēdē plaši ir pārstāvēta administratīvo tiesību nozare. Sēdi ir pagodinājusi ar savu klātbūtni arī Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētāja un profesore I.Čepāne. Ar nožēlu secina, ka uz sēdi nav ieradušies aicinātie krimināltiesību eksperti no Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes, kā arī Konsultatīvās padomes loceklis Latvijas Krimināllietu advokātu biedrība. Tāpat komerciesību ekspertiem šīs sēdes temats nav licies saistošs, jo pēc viņu ieskata policijai gluži vienkārši ir jāpilda savu funkciju.

Lūdž Sandi Kareli ziņot par darba kārtībā esošajiem jautājumiem.

Sandis Karelis sniedz ieskatu izskatāmajā jautājumā: Komerclikumā noteikts, ka, ierakstot komercreģistrā komersanta juridisko adresi vai mainot ierakstu par juridisko adresi, nepieciešams iesniegt arī nekustamā īpašuma (ēkas vai dzīvokļa īpašuma) īpašnieka izsniegtu piekrišanu par juridiskās adreses reģistrāciju attiecīgajā īpašumā. Regulējuma mērķis ir nepieļaut personai piederošajā nekustamajā īpašumā reģistrēt komersanta juridisko adresi bez šīs personas rakstiskas atļaujas. Tomēr arvien biežāk ir konstatēti gadījumi, kad tiek viltoti paraksti uz nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanas, tādējādi apejot minēto Komerclikuma regulējumu. Statistikas dati liecina, ka šā gada pirmo piecu mēnešu laikā Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs (turpmāk – Uzņēmumu reģistrs) pārbaudes veikšanai tiesībsargājošajām iestādēm ir nosūtījis informāciju par 98 subjektiem, attiecībā uz kuriem saņemta informācija liecina par parakstu viltošanas faktu uz nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišanas. Savukārt no tiesībsargājošajām iestādēm šā gada pirmajos piecos mēnešos Uzņēmumu reģistrs saņēmis 62 paziņojumus par lietvedības uzsākšanu un 39 paziņojumus par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā. 2012.gadā Uzņēmumu reģistrā no tiesībsargājošām iestādēm nav

saņemts neviens eksperta atzinums, kas apliecinātu paraksta viltošanas faktu un kas Uzņēmumu reģistram dotu pamatu atcelt dokumentu reģistrācijas vai ieraksta izdarīšanas komercreģistrā lēmumu.

Tiesībsargājošās iestādes visbiežāk parakstu viltošanu nekvalificē kā kriminālpārkāpumu, bet tikai kā administratīvo pārkāpumu. Tādējādi nepieciešams izvērtēt, vai ir pareizi, ka tiesībsargājošās iestādes parakstu viltošanu kvalificē kā administratīvo pārkāpumu.

Māris Kaļinka uzskata, ka pārmetumi Valsts policijas virzienā ir nekorekti. Norāda, ka jebkurš iesniegums tiek izskatīts. Uzsver, ka likumā paredzētie noilguma termiņi nav grozāmi. Ja ir iestājies noilgums, uzsāktais process ir jāizbeidz.

Norāda, ka Valsts policijas pieņemtos lēmumus ir iespējams pārsūdzēt prokuratūrā.

Norāda, ka tas, ka dažādiem cilvēkiem var būt dažādi uzskati par lietām vēl nenozīmē, ka policisti dara nepareizi.

Evika Siliņa norāda, ka ir jāņem vērā, ka šobrīd spēkā esošais Krimināllikuma regulējums paredz šiem nodarījumiem divu gadu noilguma termiņu. Bieži vien, kamēr lieta nonāk līdz policijai, iestājas noilgums. Bet pie tā nav vainojama policija, ka lieta līdz tai nonāk tik novēloti. Uzskata, ka piekrišanas būtu jāapliecina pie zvērināta notāra.

Norāda, ka būtu jāievieš mehānisms, lai nebūtu cīņa tikai ar sekām. Būtu jāveic izmaiņas normatīvajos aktos. Ir jābūt ieviestām vairākām preventīvām darbībām.

Uzskata, ka nepieciešams izvērtēt, vai piekrišana juridiskās adreses reģistrācijai vispār ir dokuments Dokumentu juridiskā spēka likuma izpratnē.

Norāda, ka pat gadījumā, ja persona ir riska grupā un Valsts policijas paziņo par to Uzņēmumu reģistram, Uzņēmumu reģistrs diemžēl neņem vērā šo informāciju. Tas nav pareizi. Riska faktors ir arī tas, ka jebkura persona, neatstājot Reģistrā datus par savu identitāti, var iepazīties ar jebkuru reģistrācijas lietu.

Armands Logins uzskata, ka persona ar pieteikuma iesniegšanu neiegūst nekādas tiesības, līdz ar to piekrišana juridiskās adreses reģistrācijai nav dokuments. Līdz ar to arī nav piemērojams Krimināllikuma pants par dokumentu viltošanu.

Norāda, ka dokumenti netiek viltoti tikai tāpēc, ka personai nebūtu ko darīt. Šī viltošana notiek mantkārīgā nolūkā. Līdz ar to šos noziedzīgos nodarījumus būtu jāizmeklē Finanšu policijai nevis Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirknim.

Uzskata, ka nepieciešams rast risinājumu, lai samazinātu viltojumu skaitu. Viltojumi būs vienmēr, bet nepieciešams mehānisms, lai maksimāli tos samazinātu.

Arvīds Dravnieks uzskata, ka ir jābūt prevencijai. Norāda, ka lielāka problēma ir tajā, ka Uzņēmumu reģistrs ir kā skatlogs un jebkura persona var paļauties uz šīs informācijas publisko ticamību. Ir nepieciešams mehānisms, kā pēc iespējas ātrāk nepatieso informāciju izslēgt no publiskajiem reģistriem.

Norāda, ka kādreiz ir bijuši gadījumi, kad iestāde nosūta personai vēstuli, kurā rakstīts, ka viņa ir veikusi pārkāpumu, bet tā kā ir iestājies noilgums, viņa netiks sodīta. Policija varētu līdzīga satura dokumentu iesniegt Uzņēmumu reģistram, lai būtu pamats mainīt ierakstu, kas izdarīts uz viltoto dokumentu pamata. Šajā gadījumā svarīgākais nav personu sodīt, bet gan tas, lai Uzņēmumu reģistrs varētu uz šī dokumenta pamata novērst ar viltojumu radītās sekas, proti, atcelt nepatiesos publiskos ierakstus.

Uzskata, ka nepieciešams šķirot Uzņēmumu reģistrā saņemto informāciju. Ir jābūt specifiskām pazīmēm, kas ir jāpārbauda melnajā sarakstā.

Tāpat norāda, ka iespējams ir nepieciešams ieviest dažādas uzticamības reģistrus. Drošākajā reģistrā būtu lielākas valsts nodevas. Minētais varētu mazināt motivāciju krāpties.

Uzskata, ka nebūtu pieļaujams juridiskās adreses reģistrēt skolās, patversmēs, slimnīcās, sociālajos namos u.tml.

Norāda, ka lielākā daļa problēmu ir risināmas iestādēm savā starpā sadarbojoties.

Jaurīte Briede nepiekrīt Ē.Siliņai un A.Loginam. Gadījumā, ja dokuments tiek izmantots, lai veiktu reģistrāciju, tad šis dokuments ir tāds dokuments, kurš rada tiesības.

Norāda, ka Uzņēmumu reģistrs neveic kontroles funkcijas, bet tikai reģistrē. Uzņēmumu reģistram nav tiesību atcelt lēmumu par juridiskās adreses reģistrāciju tikai tāpēc, ka īpašnieks paziņo, ka nav devis piekrišanu juridiskās adreses reģistrācijai sev piederošajā nekustamajā īpašumā. Ja minētais tiktu pieļauts, tad jebkura persona, arī, ja tā būs devusi piekrišanu, bet vēlāk pārdomājusi, varēs Uzņēmumu reģistram paziņot, ka to nav darījusi. Uzņēmumu reģistrs nav tiesīgs dzēst juridisko adresi tikai uz šāda iesnieguma pamata.

Jānis Načisčionis uzskata, ka pastāv izpildvara, kurā ir iesaistīti visi, kas reģistrē un visi, kas soda. Šajā procesā Uzņēmumu reģistrs pilda savas funkcijas, Valsts policija – savas. Norāda, ka labas pārvaldības ietvaros visām institūcijām ir jāsadarbojas un jārisina problemātiskie jautājumi. Uzskata, ka gadījumā, ja persona paziņo, ka viņas adresē bez piekrišanas ir reģistrēta komersanta juridiskā adrese, bet izpildvara nevar šo problēmu atrisināt, tas veicina tiesisko nihilismu. Norāda, ka šādām pretlikumīgām darbībām beidzot ir jādara gals un policijai jādara savs darbs.

Eduards Filippovs norāda, ka nebūtu pieļaujams atcelt juridiskās adreses reģistrāciju tikai uz nekustamā īpašuma īpašnieka iesnieguma pamata. Norāda, ka ir iespējamās arī situācijas, kad piekrišana ir sākotnēji tikusi dota, tomēr persona Uzņēmumu reģistram paziņo, ka nav devusi piekrišanu, tādējādi apgrūtinot komersanta normālu darbību.

Ilma Čepāne norāda, ka šobrīd skaidri atklājas valsts bezspēcība un tas ir nepieļaujami. Valsts policija nepieņemami un juridiski nekorekti interpretē jēdziena „dokuments” saturu. Uzsver, ka ja ir skaidri redzama dokumentu viltošana, tad policijai to interpretējot citādāk palielināsies tiesiskais nihilisms. Respektīvi personām rodas nesodāmības sajūta un tas grauj valsts pamatus. Norāda, ka nepieciešamības gadījumā likumdevējs arī varētu grozīt Krimināllikumu, taču konkrētajā situācijā ir skaidrs, ka policijai ir jāstrādā. Norāda, ka nevar tiesību normas interpretēt tikai gramatiski, jāskatās arī uz likuma jēgu.

Uzskata, ka gadījumā, ja persona ir saukta pie kriminālatbildības par viltotu dokumentu iesniegšanu Uzņēmumu reģistrā, tai ir jāliedz uz laiku tiesības jebko reģistrēt Uzņēmumu reģistrā.

Uzskata, ka situācijas risināšanai ir trīs iespējamie varianti: 1) zvērināta notāra apliecināta piekrišana; 2) piekrišana, kas parakstīta ar drošu elektronisko parakstu un 3) lai reģistrētu juridisko adresi, Uzņēmumu reģistrā ierodas gan uzņēmējs, gan arī nekustamā īpašuma īpašnieks.

Norāda, ka Saeimas Juridiskā komisija ir atvērta priekšlikumiem par grozījumiem normatīvajos aktos, lai uzlabotu pastāvošo situāciju. Informē, ka rudenī, Saeimai atiežoties no vasaras brīvdienām, organizēs par konkrēto tēmu plašu diskusiju uz kuru aicinās arī Iekšlietu ministru.

Aldis Lieljuksis norāda, ka nepieciešams saprast mērķi tam, kādēļ tiek iesniegti šie viltotie dokumenti. Tas ir ar mērķi izkrāpt, apkrāpt. Uzskata, ka Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirknis nav tas, kam būtu jāizmeklē šie noziedzīgie nodarījumi, jo viņi neizmeklē ekonomiskos noziegumus. Minētais ir Ekonomikas policijas jautājums.

Norāda, ka līdz 2011.gada 1.jūlijam, kad stājās spēkā grozījumi Komerclikumā, piekrišana juridiskās adreses reģistrācijai nebija dokuments, bet kopš 2011.gada 1.jūlija tas ir dokuments.

Norāda, ka no Krimināllikuma tika izņemts laukā 209.pants, bet tieši šis pants par fiktīvu uzņēmējdarbību būtu piemērojams, lai risinātu šos jautājumus.

Uzskata, ka Uzņēmumu reģistra valsts notāram ir iespējams salīdzināt, vai personas paraksti sakrīt ar tiem, kas ir reģistrācijas lietā citos dokumentos.

Uzskata, ka cietumos, slimnīcās un patversmēs nebūtu pieļaujams reģistrēt kapitālsabiedrības juridisko adresi.

Valsts notārs varētu policijas vajadzībām pārbaudīt ārzemnieku vīzas. Valsts notāriem vajadzētu nodrošināt piekļuvi tiešsaistē arī pie citiem valsts reģistriem, it īpaši pie sodu reģistra, lai varētu izmantos arī tajā esošos datus.

Artis Stucka norāda, ka grozot likumus un mainot procedūras nedrīkst izveidot situāciju, ka cieš cilvēks. Rūpīgi jāsaprot, kas būtu jāgroza. Savukārt Iekšlietu ministrijai būtu jātiek galā ar saviem dienestiem, jo ne jau Uzņēmumu reģistrs ir vainojams pie tā, ka notiek krāpnieciskas darbības.

Jekaterina Macuka norāda, ka cilvēks var būt gan negodprātīga persona, gan cietušais, gan arī godīgais komersants. Nebūtu pieļaujams radīt tādu mehānismu, no kura ciestu godīgais komersants.

Uzskata, ka nekustamā īpašuma īpašnieks bieži vien nonāk strupceļā, jo reģistrācijas brīdī neuzzina, ka viņam piederošajā nekustamajā īpašumā tiek reģistrēta šī juridiskā adrese. Līdz ar to nevar vainot šo personu par novēlotu rīcību. Tādēļ Komerclikumā tika iekļauta preventīvā metode – piekrišana juridiskās adreses reģistrācijai. Tomēr šī preventīvā metode nenes gaidītos rezultātus, jo netiek uzsākti kriminālprocesi, netiek piespriesti sodi. Personas saprot, ka par šādām darbībām sodītas netiks un turpina viltot piekrišanas.

Norāda, ka risinājums šai situācijai varētu būt piekrišanu notariāla apliecināšana, bet tas būtu slogs godīgajiem komersantiem un nekustamā īpašuma īpašniekiem. Varētu būt arī iespējams piekrišanu parakstīt ar drošu elektronisko parakstu, bet šis risinājums būtu derīgs tikai gadījumā, ja komersants arī pieteikumu sniegtu Uzņēmumu reģistrā elektroniski parakstītu ar drošu elektronisko parakstu.

Uzskata, ka Uzņēmumu reģistram nav jāpārbauda cilvēks un pēc viņa izskata jākonstatē, ka viņš nav labticīgs. Nevar neregistrēt tikai uz aizdomu pamata. Tāpat uzskata, ka Uzņēmumu reģistram nav arī pamata neregistrēt juridisko adresi patversmē.

Uzskata, ka ļoti uzmanīgi jāizsver kritēriji, pēc kuriem Uzņēmumu reģistrs varētu atteikt reģistrāciju. Turklāt šāda pārbaude paildzinātu arī reģistrācijas procesu.

Norāda, ka brīdī, kad tiek reģistrēta komersanta juridiskā adrese, to varētu paziņot arī nekustamā īpašuma īpašniekam. Tomēr tas radītu papildus izdevumus.

Māris Ruķers uzskata, ka, lai arī izmaiņas ir veiktas tikai Komerclikumā, arī attiecībā uz biedrībām būtu nepieciešams līdzīgs regulējums.

Norāda, ka viens no risinājumiem būtu piekrišanu parakstīt ar drošu elektronisko parakstu.

Nepiekrīt Ē.Siliņai, ka nevajadzētu ļaut jebkurai personai iepazīties ar jebkuru reģistrācijas lietu.

Norāda, ka Eiropas Savienības direktīvas nosaka, ka komercreģistram ir jābūt pieejamam. Līdz ar to tas ir pareizi, ka jebkurš var iepazīties ar jebkuru reģistrācijas lietu. Tomēr diskutējams būtu jautājums par to, ka jebkurai ir pieejama informācija arī par uzņēmumiem, kuri ir likvidēti un vairs nepastāv.

Lauris Liepa norāda, ka lielākā daļa komersantu ir ieinteresēti, lai viņi būtu sasniedzami savā juridiskajā adresē, lai viņi saņemtu tiem adresētos pasta sūtījumus. Viltotās piekrišanas sniedz komersanti, kuriem neinteresē būt sasniedzamiem. Šādas kapitālsabiedrības tiek veidotas īsam termiņam. Uzskata, ka Maksātne spējas likumā un Komerclikumā būtu jāveic grozījumi paredzot, ka likvidācijas vai maksātne spējas gadījumā juridiskā adrese automātiski pāriet pie likvidatora vai administratora.

Norāda, ka Uzņēmumu reģistrs var informēt Latvijas Zvērinātu advokātu padomi, ja ir aizdomas, ka zvērināts advokāts ir iesniedzis Uzņēmumu reģistrā viltotu piekrišanu. Kā arī kā līdz šim par iespējamajiem viltojumiem ir jāinformē tiesībsargājošās iestādes. Policijai ir jāizmeklē šādi gadījumi.

Māris Vainovskis uzskata, ka pret brutālu viltojumu nekas nevar pasargāt. Svarīga ir ātra restitūcija, ja viltojums ir bijis. Ir jāvirzās un ātru situācijas atjaunošanu. Jau tagad Uzņēmumu

reģistrs pamatojoties uz ekspertu atzinumu atceļ savus lēmumus un atjauno iepriekšējo stāvokli. Šādi strīdi būtu jāizskata ātri 30-60 dienu laikā, nevis 3-4 gadu laikā. Tas ir pats svarīgākais. Norāda, ka jebkurš dokuments, kurš ir iesniegts Uzņēmumu reģistrā ieraksta izdarīšanai, dod tiesības, līdz ar to par šo dokumentu viltošanu kriminālprocesī noteikti ir jāuzsāk. Tāpat policijai vajadzētu nosūtīt Uzņēmumu reģistram kādu dokumentu, lai uz tā pamata varētu novērst šīs nelikumīgās sekas.

Nadežda Griņeviča norāda, ka Komerclikumā noteikts, ka juridiskā adrese ir tā adrese, kurā atrodas sabiedrības vadība. Ja vadība šajā adresē neatrodas, tas jau ir pārkāpums. Ja tomēr ir pieļaujama vadības neatrašanās juridiskajā adresē, ir jāgroza Komerclikums, lai tas nebūtu pretrunā ar pastāvošo kārtību.

Andris Staris piekrīt Alda Lieljukša sacītajam, ka iestādēm ir jāmeklē iespēju kopīgai sadarbībai.

Norāda, ka nav pieļaujams Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirkni padarīt par ekonomisko noziegumu izmeklētājiem. Ministrijai ir jārod risinājumi, kā šos iesniegumus novirzīt no Centra iecirkņa tiem, kas izmeklē ekonomiskos noziegumus.

Sanāksmi pasludina par slēgtu.
Sanāksmi slēdz plkst. 16.45

Sanāksmes vadītājs

R.Balodis

Protokoliste

I.Aužele